

UNIVERSITAT D'ANDORRA

**Informe sobre el marc regulador de la recerca científica
de l'Institut Universitari de Recerca en Salut (IURS)**

IURS

Institut Universitari
de Recerca en Salut

UNIVERSITAT D'ANDORRA

Març 2026

Aprovat pel Consell Assessor: 03/03/2026

Taula de contingut

1. Justificació de l'informe	3
2. Introducció.....	3
3. Marc regulador de la recerca científica a Andorra.....	4
4. Programes de finançament de la recerca a Andorra	7
5. Conclusions.....	8

1. Justificació de l'informe

L'Institut Universitari de Recerca en Salut (IURS) de la Universitat d'Andorra, com a nou centre de recerca en l'àmbit de la salut, es troba en un moment clau per a la definició i implementació de la seva estratègia investigadora. En aquest context, resulta imprescindible disposar d'una anàlisi estructurada del marc normatiu que regula la recerca científica a Andorra, així com d'una visió comparada amb l'entorn més proper.

Aquest informe es justifica a partir del següent objectiu:

Objectiu 1: Analitzar el marc regulador de la recerca en salut que pot realitzar l'IURS.

És fonamental disposar d'un anàlisi exhaustiu del marc regulador que afecta la recerca científica al país, per tal d'assegurar que projectes impulsats per l'IURS s'emmarquen dins d'un context legal i ètic sòlid. Aquesta anàlisi permetrà identificar amb claredat els límits i les possibilitats en la realització de projectes de recerca, determinant els tipus d'estudis permesos a Andorra, les restriccions específiques en l'àmbit biomèdic i els requisits per a la protecció de dades dels participants.

D'aquesta manera, es garantirà que l'activitat investigadora de l'institut es desenvolupi amb ple respecte a la normativa vigent i als principis ètics que regeixen la recerca en salut.

Aquest informe pretén esdevenir una eina estratègica per a la planificació i consolidació de l'IURS, proporcionant una visió clara i sistematitzada del marc regulador de la recerca científica a Andorra. Així mateix, vol facilitar la presa de decisions informades per part dels investigadors i responsables institucionals, tot promovent una cultura de recerca responsable, ètica i transparent.

2. Introducció

La missió de la Universitat d'Andorra, com a única universitat pública del país, és respondre a les necessitats de la societat en ensenyament superior, recerca i transferència, en línia amb els grans reptes de la societat actual i en particular amb les necessitats d'Andorra.

L'any 2008 es va crear el Grup de Recerca en Ciències de la Salut i Serveis Sanitaris (GRCS) de la Universitat d'Andorra. El GRCS és un col·lectiu de professionals procedents de diferents disciplines i institucions que es constitueix com a grup multidisciplinari dins l'àmbit de la salut amb una sòlida trajectòria en el camp de la recerca científica. La missió del GRCS és crear i transferir coneixement científicament vàlid i socialment rellevant sobre qüestions biomèdiques i serveis sanitaris.

La Universitat d'Andorra, a través d'una fórmula interna, integra el desarticulat Laboratori Nacional d'Epidemiologia en forma d'institut l'any 2025. El nou Institut està dins de l'Àmbit de la Salut de la Universitat d'Andorra i rep el nom d'Institut Universitari de Recerca en Salut (IURS).

L'IURS és un centre de recerca de la Universitat d'Andorra integrat dins de l'àmbit de la salut. La seva creació representa una aposta estratègica per impulsar la recerca pública,

el desenvolupament científic i la innovació en salut, amb l'objectiu final de contribuir a la millora de la qualitat de vida i del benestar de la població andorrana.

L'objectiu general de l'IURS és promoure, a través de la recerca, la salut activa i el benestar al llarg de tot el cicle vital de les persones, tot desenvolupant projectes terapèutics i d'investigació en àmbits relacionats amb l'envelliment, la cronicitat i altres àrees d'interès per al sistema sanitari andorrà.

Els objectius específics de l'Institut són:

- Consolidar un centre de referència internacional en recerca sobre salut, envelliment, prevenció, genòmica, epidemiologia, activitat física i esport.
- Desenvolupar projectes de recerca aplicats que contribueixin a millorar la salut de la població andorrana.
- Formar professionals qualificats/ades en l'àmbit de la investigació en salut.
- Transferir coneixement científic a la societat, promovent la prevenció, la detecció precoç i el tractament de malalties.

L'IURS centra la seva activitat investigadora a través de projectes de recerca principalment en els següents àmbits:

- **Envelliment saludable:** estudi dels mecanismes biològics de l'envelliment i dels factors que influeixen en la longevitat, amb l'objectiu de desenvolupar estratègies que afavoreixin una millor qualitat de vida en les persones grans.
- **Prevenció de malalties cròniques:** identificació de factors de risc i disseny d'estratègies de prevenció per a malalties cardiovasculars, neurodegeneratives, metabòliques i altres patologies associades.
- **Epidemiologia i salut pública:** anàlisi de dades de salut i estudis poblacionals per comprendre patrons de malaltia i orientar polítiques de salut basades en l'evidència.
- **Altres àrees emergents de la salut:** investigació interdisciplinària per donar resposta a les necessitats sanitàries actuals i futures de la població andorrana.

3. Marc regulador de la recerca científica a Andorra

El marc regulador de la recerca científica a Andorra es caracteritza per una complexa interrelació de normatives i reglamentacions. La recerca biomèdica, la bioètica, la protecció de dades, entre altres àmbits, estan subjectes a legislació específica que busca garantir la seguretat, la integritat i els drets dels participants, així com promoure la innovació i el desenvolupament científic.

Per abordar l'objectiu 1, s'ha recollit la diferent legislació andorrana aplicable a les diferents temàtiques que impliquen la realització de recerca científica de salut:

1. Pel que fa a la tipologia d'estudis per realitzar recerca biomèdica:
 - i. Decret 188/2023, del 26-4-2023, d'aprovació del Reglament per a la realització de projectes de recerca en l'àmbit de la salut i la biomedicina.
 - ii. Llei 3/2023, del 19 de gener, de recerca i innovació biomèdica.
2. Pel que fa a qüestions bioètiques:

- i. Decret 188/2023, del 26-4-2023, d'aprovació del Reglament per a la realització de projectes de recerca en l'àmbit de la salut i la biomedicina.
 - ii. Conveni per a la protecció dels drets humans i de la dignitat de l'ésser humà respecte a les aplicacions de la biologia i de la medicina: Conveni sobre els drets humans i la biomedicina, fet a Oviedo el 4 d'abril de 1997.
 - iii. Decret 264/2021, del 18-8-2021, d'aprovació del Reglament de creació i funcionament de la Comissió d'Ètica de la Investigació.
 - iv. Decret del 19-03-2014 pel qual es modifica el Reglament del Comitè Nacional de Bioètica d'Andorra.
 - v. Decret del 18-12-2013 pel qual s'aprova el Reglament del Comitè Nacional de Bioètica d'Andorra.
3. Pel que fa a la protecció de dades:
 - i. Llei 12/2024, del 15 de juliol, qualificada de modificació de la Llei 29/2021, del 28 d'octubre, qualificada de protecció de dades personals.
 - ii. Decret 391/2022, del 28-9-2022 d'aprovació del Reglament d'aplicació de la Llei 29/2021, del 28 d'octubre, qualificada de protecció de dades personals.
 - iii. Llei 29/2021, del 28 d'octubre, qualificada de protecció de dades personals.
 - iv. Decret de l'11-12-2019 pel qual s'aprova la modificació del Decret del 19-12-2018 d'aprovació del Reglament sobre la història clínica i la Comissió Nacional de la Història Clínica Compartida.
 - v. Llei 20/2017, del 27 d'octubre, de drets i deures dels usuaris i dels professionals del sistema sanitari i sobre la història clínica.
 - vi. Conveni per a la protecció de les persones respecte del processament automatitzat de les dades de caràcter personal, fet a Estrasburg el 28 de gener de 1981, i del Protocol addicional del Conveni per a la protecció de les persones respecte del processament automatitzat de les dades de caràcter personal relatiu a les autoritats de control i els fluxos transfronterers de dades, fet a Estrasburg el 8 de novembre del 2001, del 18-10-2007.
4. Pel que fa tècniques de reproducció humana assistida:
 - i. Llei 12/2019, del 15 de febrer, qualificada de tècniques de reproducció humana assistida.
5. Pel que fa a biobancs, òrgans, cèl·lules, teixits i sang:
 - i. Llei 34/2018, del 20 de desembre, d'òrgans, cèl·lules, teixits i sang.
6. Pel que fa a propietat intel·lectual i patents:
 - i. Decret del 7-12-2016 de modificació del Reglament per a l'execució de la Llei 26/2014, del 30 d'octubre, de patents.
 - ii. Decret del 15-07-2015 d'aprovació del Reglament per a l'execució de la Llei 26/2014, del 30 d'octubre, de patents.
 - iii. Llei 26/2014 del 30 d'octubre, de patents.
7. Pel que fa a universitats :

- i. Estatuts de la Universitat d'Andorra, de l'11 de març del 2019.
 - ii. Llei 15/2018, del 21 de juny, de la Universitat d'Andorra.
 - iii. Llei 14/2018, del 21 de juny, de l'ensenyament superior.
8. Pel que fa a la normativa administrativa, econòmica i de contractació:
- i. Llei 14/2023, del 3 de juliol, de text consolidat del Codi de l'Administració
 - ii. Llei 14/2022, del 12 de maig, de contractació pública
 - iii. Llei 33/2021, del 2 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i govern obert.
 - iv. Decret legislatiu del 20-11-2019 de publicació del text refós de la Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996.
 - v. Llei 10/2019, del 15 de febrer, de modificació del Codi de l'Administració, del 29 de març de 1989.
 - vi. Llei 31/2018, del 6 de desembre, de relacions laborals.
 - vii. Llei 93/2010, del 16 de desembre, de mesures de promoció de l'activitat econòmica i social, i de racionalització i d'optimització dels recursos de l'Administració.
 - viii. Llei 34/2008, del 18 de desembre, de la seguretat i la salut en el treball.
 - ix. Llei de la contractació pública, de 9-11-2000.
 - x. Reglament del procediment per a la concessió i el control de les subvencions i les transferències públiques, de 12-7-2000.

Cal destacar que el marc regulador andorrà en matèria de recerca científica en salut es caracteritza per ser relativament recent i, en gran mesura, fruit d'un procés d'actualització normativa dut a terme durant els darrers anys. L'aprovació de la Llei 3/2023, de recerca i innovació biomèdica i del Decret 188/2023 que la desenvolupa, evidencia la voluntat del legislador andorrà d'adaptar-se als estàndards internacionals i europeus en matèria de recerca, bioètica i protecció de drets fonamentals.

Tots els principals àmbits que poden incidir en la recerca en salut es troben normativament regulats: des de la definició i autorització dels projectes de recerca, passant pels mecanismes de control ètic, la protecció de dades personals i la història clínica, fins a la propietat intel·lectual dels resultats obtinguts i el règim jurídic de les institucions universitàries. Aquesta cobertura normativa integral proporciona un marc de seguretat jurídica rellevant per al desenvolupament de l'activitat investigadora de l'IURS.

Igualment, la normativa andorrana segueix referents internacionals consolidats en l'àmbit de la bioètica i dels drets humans. En aquest sentit, Andorra és part del Conveni per a la protecció dels drets humans i de la dignitat de l'ésser humà respecte a les aplicacions de la biologia i la medicina (Conveni d'Oviedo, 1997). Cal destacar que, si bé Andorra està vinculada al conveni marc, no s'ha adherit formalment als seus protocols addicionals o annexos. Aquests documents concreten la protecció en àrees altament especialitzades que el text original només tracta de forma genèrica, com són la prohibició de la clonació d'éssers humans, el trasplantament d'òrgans i teixits d'origen humà, la recerca biomèdica i els tests genètics amb finalitats mèdiques. En no estar adherit a aquests annexos, Andorra es regeix per la seva legislació interna, que hi està inspirada.

A més, el marc legislatiu andorrà s'alinea amb altres referents internacionals de gran rellevància, com la Declaració Universal sobre Bioètica i Drets Humans de la UNESCO (2005) i la Declaració de Hèlsinki de l'Associació Mèdica Mundial (darrera revisió, Fortaleza 2013), que constitueixen estàndards ètics de referència en la recerca amb éssers humans a nivell global.

En conclusió, el sistema normatiu andorrà en matèria de recerca en salut proporciona un marc de seguretat jurídica sòlid i coherent per al desenvolupament de l' activitat investigadora de l' IURS, alhora que garanteix el compliment dels principis ètics i els drets fonamentals dels participant.

4. Programes de finançament de la recerca a Andorra

Per finalitzar, es recullen les principals fonts de finançament per a la recerca a Andorra en l'actualitat. Aquest finançament s'articula principalment a través de fons transfronterers europeus (POCTEFA), ajuts directes del Govern i programes d'innovació empresarial.

1. Programa POCTEFA (Interreg VI-A Espanya-França-Andorra): El programa Interreg POCTEFA 2021-2027 és una de les peces clau per al finançament transfronterer de projectes de recerca i innovació al Pirineu. El Govern d'Andorra complementa aquests fons amb una partida específica per donar suport als socis andorrans, facilitant així la seva integració en consorcis internacionals.
2. Ajuts a la Recerca del Govern d'Andorra: El Ministeri de Relacions Institucionals, Educació i Universitats gestiona anualment diverses partides de subvenció per a la comunitat científica local:
 - Ajuts de Temàtica Andorrana: Destinats a investigadors que realitzen treballs sobre el Principat.
 - Mobilitat d'investigadors: Subvencions per a estades en centres d'R+D a l'estranger i per a la participació en congressos científics.
 - Tercer Cicle: Ajuts específics per a estudiants de doctorat.
3. Innovació i R+D+I Empresarial: Andorra Business, l'agència de promoció econòmica, actua com a dinamitzadora de la innovació en el sector privat. En aquesta línia, el recentment presentat Pla Nacional per a la Innovació busca consolidar el model econòmic del país mitjançant la recerca aplicada i la transferència tecnològica cap al teixit empresarial.
4. Altres programes internacionals: Com a tercer país, les entitats andorranes poden participar en determinades convocatòries de la Unió Europea, com ara el programa Horizon Europe. Cal tenir en compte que, generalment, els tercers països no reben finançament directe de la UE, a menys que la seva participació es consideri essencial per a l'èxit del projecte o que la convocatòria ho especifiqui explícitament.

5. Conclusions

L'anàlisi del marc regulador de la recerca científica en salut a Andorra permet extreure diverses conclusions rellevants per a la planificació estratègica de l'Institut Universitari de Recerca en Salut (IURS).

Pel que fa a l'objectiu 1 - Anàlisi del marc regulador aplicable, es constata que Andorra disposa actualment d'un sistema normatiu estructurat i actualitzat que regula els principals àmbits vinculats a la recerca en salut: recerca biomèdica, bioètica, protecció de dades, reproducció humana assistida, biobancs i ús de teixits, propietat intel·lectual i règim universitari. La recent aprovació de la Llei 3/2023 i el seu desenvolupament reglamentari, així com l'actualització del règim de protecció de dades personals, evidencien una clara voluntat d'alineació amb els estàndards europeus i internacionals.

En aquest context, la posició d'Andorra pot presentar tant reptes com oportunitats. D'una banda, la dimensió reduïda del sistema pot implicar limitacions en termes d'especialització tècnica i experiència acumulada; de l'altra, pot afavorir una major agilitat administrativa i una capacitat d'adaptació normativa més ràpida davant nous reptes científics.

En definitiva, el marc regulador andorrà ofereix una base jurídica sòlida per al desenvolupament de la recerca en salut per part de l'IURS. No obstant això, serà fonamental continuar aprofundint en l'anàlisi de possibles llacunes, desenvolupar criteris interpretatius clars i garantir una aplicació efectiva i coordinada de la normativa, amb l'objectiu de reforçar la seguretat jurídica, la qualitat científica i la competitivitat internacional de l'institut.